

ВИДИ, ФОРМИ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ

В умовах сьогодення орієнтація навчального процесу у вищій школі на самостійне опрацювання слухачами підготовчого відділення багатьох питань з курсу сучасної української мови та літератури є визначальною. Адже обсяг знань за незмінного терміну навчання значно зріс, наукова інформація урізноманітнилася, одночасно зросли і вимоги до якості підготовки майбутніх абітурієнтів.

Проблема взаємодії, співпраці викладача та слухачів у жодному разі не має випадати з поля зору насамперед викладача, вона має перебувати під постійним контролем. Доводиться констатувати, що слухачі підготовчих відділень здебільшого не мають, на жаль, навичок серйозної самостійної роботи над програмним матеріалом. Невміння слухачів організувати свою роботу — головна причина низької успішності.

Завдання викладача полягає не лише в передаванні слухачам певної суми знань, а насамперед у тому, щоб навчити їх самостійно працювати над підручником, текстом, науковою літературою і водночас організовувати самостійну роботу за оптимальним варіантом.

Самостійна робота розпочинається вже від першої зустрічі слухача з викладачем, від уміння викладача зосередити увагу слухачів на важливості вивчення української мови, на умінні виразно проілюструвати самотутність її характеру, її ефонію і надзвичайну ритмомелодику, що виділяє її з-поміж інших мов. Слухач має пишатися своїм народом, його солов'їною мовою, його багатою літературою.

Усвідомлення слухачем свого обов'язку досконало знати мову в усіх її виявах, прагнення оволодіти необхідним теоретичним і практичним матеріалом — це і є ті перші кроки у напрямку до самостійної, копіткої, напруженої роботи у вивченні зазначених дисциплін.

Викладач покликаний не лише навчити швидко конспектувати основне з прочитаної лекції, а й працювати з рекомендованою літературою, аналізувати прочитане, зіставляти, знаходити важливе, основне, експериментувати, робити певні самостійні узагальнення й висновки.

Викладач постійно повинен звертати увагу і на моменти вико-

ристання усталеної літературознавчої та мовознавчої термінології, пояснювати значення найбільш уживаних термінолексем, доцільність їх уживання згідно зі сполучуваністю з іншими лексемами. Така робота викладача зі слухачами сприяє розширенню їхнього активного словникового запасу, навчає правильного слововживання, підвищує культуру мовлення.

Формуванню навичок самостійної роботи слухачів сприяють два чинники: організаційний та методичний.

Організаційний момент у формуванні навичок самостійної роботи слухачів — це забезпечення адміністрацією навчального закладу необхідною навчальною літературою, посібниками, а методичний — планування всіх видів завдань, винесених на самостійне опрацювання та керівництво з боку викладачів поза аудиторною самостійною роботою.

Основні види і форми самостійної роботи:

1) осмислене опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури;

2) проведення практичних занять, що передбачає закріплення знань, умінь, навичок самостійного аналізу, узагальнень, виступів перед аудиторією та написання творів (викладач розробляє розгорнуті плани-відповіді);

3) проведення консультацій та контроль за виконанням самостійної роботи, який здійснюється за допомогою таких методів: методу усного та письмового контролю, методу спостереження та тестування. Форми контролю: індивідуальна, фронтальна та групова. Підсумковим етапом контролю є атестація.